

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Ivo Pospíšila a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobkyně a) **O. K.**, a žalobkyně b) **A. K.**, zastoupeny Mgr. Beatou Kaczynskou, advokátkou se sídlem Masarykovy sady 76/18, Český Těšín, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 10. 2019, č. j. OAM-207/ZA-ZA11-VL11-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 2. 2020, č. j. 61 Az 42/2019 - 51,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobkyně a) a b) **nemají právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovené zástupkyni žalobkyň a) a b) advokátce Mgr. Beatě Kaczynské **se přiznává** odměna za zastupování ve výši **6.365 Kč**, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobkyně a) podala dne 27. 2. 2019 žádost o udělení mezinárodní ochrany jménem svým a své nezletilé dcery, žalobkyně b). Žalovaný napadeným rozhodnutím zastavil řízení o této žádosti podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), z důvodu její nepřipustnosti podle § 10a odst. 1 písm. e) ve spojení

s § 11a odst. 1 téhož zákona, neboť se jednalo o opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Shledal sice, že žalobkyně a) a b) (dále jen „žalobkyně“) v žádosti tvrdily nové skutečnosti o účasti žalobkyně a) na protivládních demonstracích v roce 2017, výhrůžkách jejich rodině ze strany Pravého sektoru a o smrti jejího švagra, za niž mohl právě Pravý sektor, avšak tyto skutečnosti označil za irelevantní z hlediska zákona o azylu a zjevně účelově vedené. Žalobkyním byly známy již v průběhu řízení o první žádosti, a nebyly tudíž jeho předmětem z důvodu jejich vlastního zavinění. V první žádosti označila žalobkyně a) za důvod jejího podání pouze obavy z výhrůžek spojených s možným nástupem manžela k výkonu vojenské služby, obavy ze samoty v případě manželova vstupu do armády, strach z tamější kriminality a nedostatečnou lékařskou péči na U.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojily žalobkyně žalobou u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), který ji napadeným rozsudkem zamítl. Krajský soud předně korigoval závěry žalovaného, že všechny skutečnosti uvedené v pořadí druhé žádosti o udělení mezinárodní ochrany mohla žalobkyně a) uvádět již ve své první žádosti. Informace týkající se úmrtí jejího švagra nemohla uvést v řízení o první žádosti, neboť k úmrtí došlo v lednu 2019, zatímco o žádosti rozhodl žalovaný rozhodnutím ze dne 7. 12. 2017. Krajský soud však souhlasil s žalovaným v tom, že se nejedná o skutečnost svědčící o nebezpečí hrozby pronásledování z důvodu uvedených v § 12 či hrozby vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. Informace o účasti žalobkyně a) a jejího manžela na protivládních demonstracích v roce 2017, ze kterých dovozovala, že jsou nyní s manželem pronásledováni z politických důvodů, mohla žalobkyně uvádět v předchozím pravomocně ukončeném řízení. Krajský soud je navíc přesvědčen, že je žalobkyně uvedly s cílem dosáhnout legalizace pobytu na území ČR udělením azylu či doplňkové ochrany. Rovněž za účelovou označil námitku týkající se úmrtí švagra žalobkyně a), která jej spojuje s nelegální činností Pravého sektoru bez jakéhokoli odůvodnění souvislosti s její osobou.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) napadají rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Zároveň žádají o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 73 téhož zákona.

[4] Dle stěžovatelek se krajský soud dostatečně nevypořádal s otázkou přípustnosti jejich opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, tedy s otázkou naplnění podmínek uvedených v § 11a odst. 1 zákona o azylu. Žalovaný postupoval v rozporu s usnesením rozšířeného senátu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 - 96 (č. 2642/2012 Sb.). Závěr krajského soudu, kterým vyjadřuje souhlas s rozhodnutím žalovaného, je nesprávný a zavádějící. Soud zcela pomíjí možnost, že obavy, kterými stěžovatelky odůvodňují svou druhou žádost, mohly oprávněně vzniknout teprve v souvislosti s novými informacemi z místa bydliště o tom, že je stoupenci Pravého sektoru hledají a že došlo k brutálnímu napadení švagra žalobkyně a), v důsledku čehož následně zemřel. Pokud informace o účasti na demonstracích namířené proti vládě v roce 2017 stěžovatelka a) neuvedla v řízení o první žádosti, bylo tomu tak proto, že je tehdy nepovažovala za závažné, resp. se tyto staly z pohledu žalobkyně závažnými a podstatnými teprve v souvislosti s novými, výše

uvedenými informacemi z domova. Stěžovatelky proto trvají na tom, že tyto nové skutečnosti měly být přezkoumány v rámci věcného projednání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti plně odkázal na obsah správního spisu, napadeného rozhodnutí a svého vyjádření k žalobě. Popírá oprávněnost kasační stížnosti, napadený rozsudek je dle něj v souladu s právními předpisy. Ztotožňuje se s obsahem rozsudku krajského soudu. Navrhuje odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, případě její zamítnutí pro nedůvodnost.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou.

[7] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Přesahem vlastních zájmů, který ve věcech azylu vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud také nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost v souladu s § 104a s. ř. s. odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle uvedeného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[8] Stěžovatelky založily zdůvodnění přijatelnosti kasační stížnosti na tvrzení, že krajský soud se v napadeném rozsudku dopustil zásadního pochybení, které by mohlo mít dopad do jejich hmotněprávního postavení. Zásadní pochybení spatřovaly v tom, jak krajský soud vyhodnotil otázku přípustnosti jejich opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, která v konečném důsledku vedla k absenci meritorního posouzení žádosti. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že stěžovatelkami namítané pochybení by skutečně mohlo ovlivnit jejich hmotněprávní postavení, a proto shledal kasační stížnost **jako přijatelnou** a zabýval se jí věcně.

[9] Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí

vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Dospěl přitom k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

[10] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Pokud by totiž rozsudek trpěl vadou nepřezkoumatelnosti, mohlo by to mít za následek nemožnost přezkoumat další námitky stěžovatelek; sama o sobě by pak tato vada odůvodnila zrušení napadeného rozsudku.

[11] Stěžovatelky tvrdí, že napadený rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný, neboť se krajský soud dostatečně nevypořádal s námitkou porušení právních předpisů a judikatury stran přípustnosti opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

[12] Rozsudek krajského soudu však splňuje všechna kritéria přezkoumatelnosti vyplývající z judikatury Ústavního a Nejvyššího správního soudu (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97 a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75). Z odůvodnění rozsudku je zřejmé, jakými úvahami byl krajský soud při posouzení věci v rozsahu žalobních bodů veden a k jakému závěru na jejich základě dospěl. Skutečnost, že stěžovatelky se závěry krajského soudu nesouhlasí, nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro nepřezkoumatelnost.

[13] Stěžovatelky dále namítají, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku přípustnosti opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu.

[14] Dle § 1 odst. 1 písm. f) zákona o azylu je *opakovanou žádostí o udělení mezinárodní ochrany žádost o udělení mezinárodní ochrany podaná toutéž osobou před nabytím právní moci rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany nebo kdykoli po nabytí právní moci rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany*.

[15] Podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je *žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřípustnou podle § 11a odst. 1*. Podle § 10a odst. 2 *je-li žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany*.

[16] V souladu s § 11a odst. 1 zákona o azylu *podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu brozí vážná újma podle § 14a*.

[17] Podle § 25 písm. i) zákona o azylu se řízení zastaví, jestliže je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřijatelná.

[18] Z výše uvedeného tedy plyne, že pokud cizinec podá druhou žádost o udělení mezinárodní ochrany, věcného projednání se jí dostane pouze za předpokladu, že v žádosti tvrdí nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly obsahem jeho předchozí žádosti, nemohl je tvrdit bez vlastního zavinění a zároveň jsou tyto skutečnosti relevantní pro udělení azylu či doplňkové ochrany.

[19] Nejvyšší správní soud se k institutu opakovaných žádostí vyjádřil již mnohokrát. Institut opakované žádosti neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly azylově relevantním způsobem ovlivnit postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího řízení (srov. rozsudek ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 6). Institutem opakované žádosti se zabýval i rozšířený senát ve svém usnesení ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 - 96 (č. 2642/2012 Sb. NSS), na které bez zasažení do dalšího kontextu odkazují stěžovatelky. Rozšířený senát konstatoval následující: „I opakovaná žádost, která formálně neuvádí nové skutečnosti či zjištění pro udělení azylu ani doplňkové ochrany, nemůže být podle názoru rozšířeného senátu považována za žádost shodnou, a tudíž nepřijatelnou, jestliže se od předcházejícího pravomocného rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany zásadním způsobem změnila situace v zemi původu a tato změna by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Odůvodnění správního rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřijatelnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany proto musí vždy obsahovat zdůvodněný závěr správního orgánu o tom, že 1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Správnost těchto závěrů správního orgánu podléhá v plném rozsahu kognici správních soudů v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu o zastavení řízení pro nepřijatelnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany.“ Z rozsudku ze dne 4. 10. 2018, č. j. 5 Azs 181/2018 - 45, plyne, že „za nové skutečnosti nebo zjištění je pak ve smyslu procedurální směrnice nutno považovat nikoli jakékoli nové skutečnosti nebo zjištění, ale pouze takové, které by prima facie mohly mít dopad do hmotněprávního postavení žadatele.“

[20] Žalovaný shledal, že tvrzené důvody podání opakované žádosti jsou sice odlišné od důvodů žádosti první, avšak nejsou relevantní pro udělení azylu ani doplňkové ochrany. Všechny skutečnosti navíc byly stěžovatelkám známy již v průběhu řízení o první žádosti. Proto bylo důsledkem jejich zavinění, že tyto skutečnosti nebyly předmětem předchozího řízení. Tvrzení o pronásledování z politických důvodů neshledal žalovaný věrohodnými, neboť ve výpovědi stěžovatelky a) shledal rozpory. Ve svém rozhodnutí se zabýval rovněž aktuální bezpečnostní situací na U., ve správním spise byly založeny aktuální informace o zemi původu (zpráva z dubna 2019). Krajský soud se se závěry žalovaného ztotožnil. Uvedl však, že jedna tvrzená událost se odehrála po vydání rozhodnutí o první žádosti [zabití švagra stěžovatelky a)], ta však není azylově relevantní.

[21] Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem co do hodnocení správnosti výsledku řízení o žádosti, ztotožňuje se rovněž se žalovaným stran nevěrohodnosti tvrzení stěžovatelky a). Stěžovatelky skutečně netvrdily nové skutečnosti relevantní pro udělení mezinárodní ochrany, které by bez svého zavinění nemohly uplatnit již v předchozí žádosti. Soud však musí některé závěry krajského soudu korigovat.

[22] Stěžovatelky mohly své obavy z pronásledování z politických důvodů tvrdit již v žádosti předchozí. Nejvyšší správní soud se domnívá, že účast na protivládních demonstracích je natolik závažnou událostí ve vztahu k vyhodnocení, že osoba má důvodné obavy z pronásledování z politických důvodů, že v případě její pravdivosti je stěžovatelky musely bezpodmínečně uvést již v první žádosti, a to ať již by následně došlo ke gradaci situace, jak tvrdí, či nikoliv. Tvrzení stěžovatelky a) během pohovoru k první podané žádosti jsou navíc v rozporu s jejím tvrzením následným. V poskytnutí údajů k první žádosti uvedla souhrn důvodů pro podání žádosti (obavy z výhrůžek spojených s možným nástupem manžela na vojenskou službu, ze samoty v případě manželova nástupu do armády, strach z kriminality na U. a z tamní nedostatečné lékařské péče), mezi kterými se žádné informace související s nesouhlasnými názory s vládou neobjevovaly, stěžovatelka a) výslovně uvedla „to jsou všechny důvody“. V pohovoru k této žádosti mluvila o výhrůžkách, avšak ne souvisejících s účastí na demonstracích. Výslovně uvedla, že ve vlasti neměla žádné další potíže, že ani ona, ani stěžovatelka b) neměly problémy se státními orgány, úřady, soudy, policií či armádou a že vše podstatné během pohovoru uvedla.

[23] Nejvyššímu správnímu soudu však není jasné, proč krajský soud celý azylový příběh stěžovatelek neposuzoval komplexně v jeho dějové souvislosti. Tvrzená účast stěžovatelky a) na protivládních demonstracích, informace o tom, že je v místě bydliště hledají příslušníci Právěho sektoru, a skutečnost, že napadení jejího švagra příslušníky tohoto hnutí vedlo až k jeho usmrcení, spolu totiž vzájemně souvisí, jedna skutečnost je dle stěžovatelky příčinou té druhé, a tudíž nemohou být posuzovány izolovaně. Krajský soud i žalovaný tedy pochybili, pokud dovodili, že nově tvrzená skutečnost stran zabití švagra stěžovatelky a) není azylově relevantní, neboť naopak je součástí azylového příběhu stěžovatelek a má být důvodem posílení jejich obav z pronásledování z politických důvodů. Jak však Nejvyšší správní soud uvedl v předchozím bodu, přinejmenším o účasti na politických demonstracích musela mít stěžovatelka a) povědomost již v řízení o první žádosti a navíc jsou její tvrzení v této části vnitřně rozporná a nevěrohodná. Pochybení soudu spočívající v absenci hodnocení azylového příběhu v jeho celistvosti však nezakládá nezákonnost rozsudku.

[24] Nejvyšší správní soud se proto ztotožnil s posouzením právní otázky přípustnosti opakované žádosti stěžovatelek o mezinárodní ochranu ve smyslu § 10a odst. 1 písm. a) a § 11a odst. 1 zákona o azylu krajským soudem.

IV. Závěr a náklady řízení

[25] Na základě výše uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a s ohledem na to ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[26] Stěžovatelky připojily ke kasační stížnosti návrh na přiznání odkladného účinku. O tomto návrhu soud nerozhodoval, jelikož odkladný účinek působí jen do skončení řízení před soudem a soud rozhodl o samotné kasační stížnosti bez zbytečného odkladu po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí. Rozhodnutí o odkladném účinku tak skončením řízení o kasační stížnosti pozbylo smyslu.

[27] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl na základě § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelky neměly ve věci úspěch, proto jim právo na náhradu nákladů nenáleží. Žalovanému, který byl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, pak soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[28] Krajský soud usnesením ze dne 3. 12. 2019, č. j. 61 Az 42/2019 - 23, ustanovil stěžovatelkám zástupkyni advokátku Mgr. Beatu Kaczynskou. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal zástupkyni stěžovatelek odměnu za jeden společný úkon právní služby při zastupování dvou osob (podání kasační stížnosti včetně jejího doplnění) podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve výši 4.960 Kč (§ 7 bod 3 ve spojení s § 12 odst. 4 advokátního tarifu; 2.480 Kč za jeden úkon právní služby snížený o 20 %) a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Naopak soud zástupkyni stěžovatelek nepřiznal odměnu za návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť jeho formulace se zcela shodovala s obsahem návrhu, který byl podán již v řízení před krajským soudem. Odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů tedy činí celkem 5.260 Kč, která je zvýšena o DPH v sazbě 21 % na částku 6.365 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. května 2020

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu